

Posudek na diplomovou práci Zuzany Buriánkové *Adaptation – Mimesis, Transformation, Interpretation*

Práce je zdařilým pokusem o výklad problematiky adaptace se zvláštním zřetelem k literárnímu a filmovému zpracování, v době, kdy zájem o adaptaci sílí v rámci literární i filmové tvorby a také ve srovnávacích studiích (Linda Hutcheon, *A Theory of Adaptation*, Routledge, 2006). První část teoreticky reflektuje základní momenty procesu adaptace – mimesis, transformaci a interpretaci a druhá část srovnává v rámci těchto kategorií tři texty, román Virginie Woolfové *Paní Dallowayová* a jeho transformace a interpretace v románu Michaela Cunninghama *Hodiny* a ve filmové adaptaci tohoto románu režírované Stephenem Daldryem.

Poměrně specifické a problematické téma (lze např. diskutovat o tom, zda můžeme Cunninghamův román chápat jako adaptaci) je v práci uchopeno v poměrně širokém teoretickém rámci i v kontextu jiných děl modernismu (např. Joyceových *Dubliňanů*). Téma mimesis se rozvíjí v návaznosti na Auerbachovu koncepci, která se snaží postihnout také složité pojetí vypravěčské perspektivy a práce s časovými rovinami u Woolfové. Možná, že by práci prospěla znalost některých dalších dobových přístupů k mimesis (zejména Heideggerova *Původu uměleckého díla*, ale také úvah mladší generace amerických novoaristoteliků, zejména *Rhetoric of Fiction* a *Rhetoric of Irony* Wayne Boothe) a přístupů současných (kromě uvedeného Deleuzova textu by mohl být podnětný např. Derridův esej *Economimesis* nebo některé jeho úvahy v knize *Pravda v malířství*). Také v případě filmové adaptace by prospěl větší rozhled po teorii filmu, především znalost Deleuzovy studie *Kino*. Přesto lze říci, že práce celkem úspěšně spojuje teoretické a interpretační zřetele a že se zaměřuje na samostatný výklad tří složitých textů spíše než na pouhou demonstraci teoretických závěrů na literárním a filmovém materiálu.

Přínosem práce je srovnání *Paní Dallowayové* a *Hodin*, které ukazuje především hloubku Cunninghamovy transformace románu Woolfové. V tomto ohledu by bylo možná vhodné zamyslet se nad tím, jak je výběr tří různých časových rovin, ale také příběhů a vypravěčských perspektiv u Cunninghama ovlivněn změnami pohledu na *Paní Dallowayovou* z genderového hlediska. Právě otázka rozrůznění místa a času v Cunninghamově románu (Londýn 1925, Los Angeles 1949 a New York na konci 20. století) je podle mého názoru uchopitelná z hlediska současné teorie vztahu sociálního pohlaví a tzv. performativity, jak je formulována např. v práci Judith Butler, *Bodies That Matter*. Jde vlastně o různé druhy “citací” (“citations”) textu Woolfové jako určité “normy”, které spolu s místními a časovými determinantami vytvářejí odlišnosti v identitách hrdinek. Tematika opakování stejného a opakování, které přináší do hry jiné, je potom společná tomuto přístupu i některým úvahám o čase v předložené práci. Je škoda, že analýza času v daných dílech není v práci dostatečně konsistentní (chybí zejména podrobnější zřetel ke vztahu času a techniky vyprávění – nověji zkoumaného zejména Paulem Ricœurem) a dále znalost teorie času – problematiky opakování spojeného s transformací - v Deleuzových pracích *Diference a opakování* a *Logika smyslu*. Také pojetí času ve filmu by si zasloužilo hlubší úvahu. Tyto problémy však zjevně nebylo možné adekvátně postihnout v práci daného zaměření a rozsahu.

Přes pozornost, kterou diplomantka věnovala formální stránce své práce, zůstaly ve výsledném textu bohužel některé překlepy – alespoň jeden z nich, zkomolující název Quintilianovy práce *Institutio oratoria* nebo správněji *De institutione oratoria* (s. 14), by si zasloužil opravit.

Přes tyto připomínky doporučuji práci k obhajobě a navrhuji ji hodnotit “výborně”.

V Praze, 11. května 2007

prof. PhDr. Martin Procházka, CSc.
vedoucí práce